

Підприємство знаходиться в зоні бойових дій, як бути

У наше мирне звичне життя увірвалася жорстока війна. Багато наших громадян вимушені були покинути свої міста, села рятуючи своє життя та життя своїх рідних. Через воєнні дії вони втратили не лише свої домівки, а і можливість працювати. Підприємства, організації могли зупинити роботу в результаті знищення чи руйнування приміщення, або неможливістю надати роботу у зв'язку з небезпекою для життя та здоров'я працівників. Наразі складно всім, а особливо біженцям, внутрішньо переміщеним особам, працівникам, які втратили роботу.

Пропонуємо вашій увазі декілька варіантів того, що може запропонувати роботодавець, який не може функціонувати у звичайному режимі, та вибір який може зробити працівник.

Варіанти	Хто може бути ініціатором	Робоче місце, строк	Оплата	Чи зараховується до страхового стажу
1	2	3	4	5
Дистанційна робота (ст.60 ² КЗпП) - форма організації праці, за якої робота виконується працівником поза робочими приміщеннями чи територією роботодавця, в будь-якому місці за вибором працівника та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій	Зважаючи на трудову функцію, працівник, який виїхав в інше місце проживання (внутрішньо переміщена особа (далі -ВПО)) чи за кордон (біженець) може працювати дистанційно за наказом (розпорядженням) роботодавця	Працівник самостійно визначає робоче місце, отже може працювати як в Україні так і за її межами (крім держслужбовців та працівників державного органу) Строк – може не обмежуватися часом	В повному обсязі відповідно до умов трудового договору, штатного розпису, колективного договору У разі неможливості своєчасної виплати заробітної плати внаслідок ведення бойових дій, строк виплати зарплати може бути відтермінований до моменту відновлення діяльності підприємства (ст. 10 ЗУ №2136)	Зараховується як до страхового стажу так і стажу, що дає право на відпустку
Простій (ст.34 КЗпП) - зупинення роботи, викликане відсутністю організаційних або	Може запроваджуватися роботодавцем за неможливості:	Працівник може знаходитися поза робочим місцем, отже в період простою може	Час простою не з вини працівника, оплачується з розрахунку не нижче від двох третин тарифної	Зараховується як до страхового стажу так і стажу,

технічних умов, необхідних для виконання роботи, невідвратною силою або іншими обставинами	- надати роботу працівникові у зв'язку з небезпекою для його життя; - перевести за згодою працівника на іншу роботу	знаходиться в будь-якому населеному пункті (може бути як ВПО так і біженцем) Строк – на період доки існують обставини, на підставі яких його запроваджено	ставки встановленого працівникові розряду (окладу) (ст. 113 КЗпП)	що дає право на відпустку
Призупинення дії трудового договору (ст.13 ЗУ №2136) - тимчасове припинення роботодавцем забезпечення працівника роботою і тимчасове припинення працівником виконання роботи за укладеним трудовим договором, у зв'язку з військовою агресією проти України, що виключає можливість надання та виконання роботи	Можливе як за заявою працівника, так і за наказом (розпорядженням) роботодавця	Трудовий договір не розривається, але трудові функції не виконуються. Працівник може знаходитися в будь-якому місці Строк - на період дії воєнного стану	Заробітна плата не виплачується, облік робочого часу за час призупинення дії трудового договору проводиться роботодавцем, відшкодування зарплати, гарантійних та компенсаційних виплат у повному обсязі покладається на державу агресора, проте механізм відшкодування лише розробляється	Не зараховується
Відпустка без збереження заробітної плати (ч.3 ст.12 ЗУ №2136)	За заявою працівника	Працівник може знаходитися в будь-якому місці Строк – протягом дії воєнного часу може надаватися без обмеження строку,	Заробітна плата не нараховується і не виплачується	Не зараховується

		встановленого ч.1 ст. 26 ЗУ №504/96		
Припинення трудового договору можливе з підстав передбачених ст.36 КЗпП (воєнний стан не є підставою для звільнення працівників за ініціативою роботодавця):	Може бути за ініціативою працівника або роботодавця:			
	За власним бажанням працівника (ст.ст. 38, 39 КЗпП)	У строк, зазначений у заяві, якщо підприємство, установа, організація розташоване у районах ведення бойових дій, що несе загрозу для життя і здоров'я працівника (крім випадків примусового залучення працівника до суспільно корисних робіт чи до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури) (ст.4 ЗУ №2136)	Після реєстрації в центрі зайнятості та отриманні статусу безробітного призначається допомога по безробіттю. Внутрішньо переміщеним особам, особам, які перебувають на тимчасово окупованій території або на території, на якій ведуться бойові дії статус безробітного надається з першого дня реєстрації в центрі зайнятості	Період отримання допомоги по безробіттю зараховується до страхового стажу (ч.1 ст.24 ЗУ № 1058)

	За ініціативою роботодавця з підстав передбачених ст.ст. 40, 41 КЗпП (дозволяється звільнення у період тимчасової непрацездатності чи перебування працівника у відпустці (крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до трирічного віку))	Дата звільнення - перший робочий день, наступний за днем закінчення тимчасової непрацездатності, або перший робочий день після закінчення відпустки (ст.5 ЗУ №2136)		
Достроковий вихід на пенсію за віком (ст.21 ЗУ №3721)	1. Трудовий договір розірваний згідно з п.1 ст. 40 КЗпП 2. Трудовий договір розірваний у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (п.2 ст.40 КЗпП)	За умови, що трудовий договір розірвано не більше ніж за 1,5 року до досягнення пенсійного віку	Призначається пенсія за віком за умови реєстрації особи у центрі зайнятості та відсутності підходящої для роботи і за наявності у особи страхового стажу 30 років у жінок і 35 - у чоловіків	-
Втрата зв'язку з роботодавцем, підприємство, організація	1. Для отримання статусу безробітного ВПО, а також особи, які перебувають на	Датою припинення трудового договору є день наступний за днем подання заяви	Виплачується допомога по безробіттю після реєстрації в центрі	Період отримання допомоги по безробіттю зараховується до

знищені, трудовий договір не припинено	<p>територіях, на яких ведуться бойові дії можуть подати до центру зайнятості за місцем проживання заяву на ім'я роботодавця про припинення трудового договору (п.2 пп.7 абз.2 ЗУ №2220)</p> <p>2. До з'ясування обставин можна не звільнитися з роботи, а укласти трудовий договір з іншим роботодавцем на умовах сумісництва*</p>		<p>зайнятості та набутті статусу безробітного.</p> <p>Якщо ВПО не має необхідних документів, для отримання статусу безробітного, такий статус їй надається з урахуванням інформації з державних реєстрів, інформаційних базах, тощо.</p> <p>До отримання документів допомога по безробіттю призначається у мінімальному розмірі</p>	страхового стажу (ч.1 ст.24 ЗУ № 1058)
--	---	--	---	--

*Працівники, яких відправили у простій на період дії воєнного часу або з якими призупинили трудовий договір, чи які втратили зв'язок з роботодавцем можуть укласти трудовий договір про роботу за сумісництвом в іншого роботодавця. Для роботи за сумісництвом згода роботодавця за місцем основної роботи не потрібна.

Встановлене постановою КМУ від 03.04.1993 №245 обмеження часу роботи за сумісництвом не більше чотирьох годин на день і повного робочого дня у вихідний день стосується лише працівників державних підприємств. На підприємствах інших форм власності таких обмежень не встановлено, тож працювати за сумісництвом можна більше. Тим паче, що працівник взагалі не має можливості працювати на основному місці роботи у зв'язку з обставинами, що склалися під час дії воєнного стану.

Правовий інспектор праці
Г. Присяник
30.05.2022